

SŁOWO ZAMOJSKIE

Tygodnik, poświęcony sprawom społecznym i gospodarczym, naukowym i literackim.

Trzeba z żywymi naprzód iść, po życie sięgać nowe (Asnyk).

Do niniejszego numeru dołączamy ulotki
Biura Rolnego „Tomasówka” w Poznaniu.

Miliony złotych dla rolników. 1)

Nasiona buraków i Marchwi pastewnej, Trawy i Zboża oryginalne

TOMASZ TURBAŃSKI
DOM ROLNICZO-OGRODNICZY

Lublin, Krakowskie Przedmieście Nr. 60.

Depesze: Lublin — Turbański.

Telefon Nr. 3-50.

MANILLE do wiązania mat
CEBULE MORSKA radykalna trucizna na szczyry
oraz **WYBOROWE NASIONA** do insektów
poleca: **SKŁAD NASION** ogrodowych, rolnych i zbóż
BOHDAN DRZEWIECKI i S-ka
Lublin, Ś-to Duska 10 w podwórzu, tel. 11-25.
Cenniki na żądanie gratis. Cenniki na żądanie gratis.

Sadźmy morwy — hodujmy jedwabniki.

„Kto sadi jedno drzewo morwowe — ten zrości garść złota do krajowego skarbu.” Henryk Sienkiewicz.

Polska sprowadziła w 1927 roku jedwabiu z zagranicy za 45 milionów złotych. Gdybyśmy posiadali rozwiniętą hodowlę jedwabników, zapłacone zagranicy miliony pozostałyby w kraju, w kieszeni hodowców i polskiego rolnictwa.

Dla hodowli jedwabników jest niezbędne drzewo morwowe. Bez drzewa morwowego hodowli prowadzić nie można. Jedwabnik karmi się tylko liśćmi morwowymi, których trzeba dostarczać mu kilka razy dziennie, a reszty dokona ten poczciwy robaczek, fabrykując nitkę tak potrzebnego jedwabiu.

Morwy można wysadzać i prowadzić jako drzewka wysokiennicne, żywoploty i krzewy, zależnie od warunków i miejsca w gospodarstwie.

Polska w hodowli jedwabników jest jeszcze kopciuskiem, jednakże niniejsze podane dane świadczą, że sprawy tej, tak bardzo ważnej nie zaspimy i że w tym kierunku od paru lat idziemy pomyślnie naprzód. Jeżeli w 1924 r. wyszono w Polsce zaledwie 32 drzewka morwowe — to w r. 1925 przybyło już 3200, a w r. 1927 — 70 043 drzewo.

Malopolskie Tow. Rolnicze, Oddział we Lwowie, założyło w 1929 r. w województwach: krakowskim, stanisławowskim i tarnopolskim 12 wzorowych hodowli jedwabników, umożliwiając szerokim warstwowi włościanstwa i młodzieży szkolnej zapoznanie się z tą pożyteczną a nieuczynliwą hodowlą. Prócz 12 hodowli jedwabników, wzorowo prowadzonych przez instruktorów Malopolskiego Towarzystwa Rolniczego — jest jeszcze kilkadziesiąt hodowli, które opiekują się Sekcja Jedwabnicza Mal. Tow. Rol., przychodząc im

z pomocą fachową, udzielając zarazem najpiękniejszych, w porozumieniu z Wydziałami Powiatowymi premii w formie: przyborów do hodowli, jajeczek jedwabników, nasienia, sadzonek lub drzewek morwowych itp.

Tak pracuje Malopolskie Towarzystwo Rolnicze. A co się robi i jakie są wyniki prac na polu propagandy hodowli jedwabników na terenie województwa lubelskiego? Co robi Tow. Rolnicze? Związki i stowarzyszenia młodzieży? Brak danych nie pozwala przytoczyć mi, jak ta sprawa przedstawia się w woj. lubelskim.

Czyby p. Wojewoda lubelski nie zaprojektował sposobu zorganizowania i przeprowadzenia szerokiej propagandy wśród mieszkańców, zachęcającej do sadzenia morwy i hodowli jedwabników?

W Polsce jest już przeszło 300 hodowców jedwabników i grono ich powiększa się z każdym rokiem.

Każdy w swoim gospodarstwie znajdzie trochę miejsca bezużytecznego, a nadającego się na posadzenie morwy. Niechże i Ziemia Zamojska powiększy grono hodowców choć o kilku nowych — niech będą przełamane pierwsze obawy i przedzenia do tej hodowli nowej, a mogać jej wydajnie powiększać dochodowość gospodarstwa.

Redakcja „Słowa Zamojskiego” ma nadzieję, że wkrótce podzieli się z czytelnikami dobrą wieścią: Na wiosnę r. b. w powiecie zamojskim w takich warunkach tacy gospodarze posiadali morwy.

A więc do czynu! Krzewmy nową gałąź przemysłu! „Jedwabnictwo może przynieść krajowi miliony” — pisał Henryk Sienkiewicz — Pokrzepiciel serc polskich.

A. Bor.

Obecnie wobec nadchodzącego sezonu hodowli jedwabników a w szczególności wobec odpowiedniej pory do wysadzenia drzewek morwowych, przypominamy Czytelnikom naszym sprawę jedwabnictwa.

Spółczesność naszą a w szczególności sferę rolniczą, dążąc do podniesienia gospodarki krajowej, szczególną uwagę zwraca obecnie na rozwój jedwabnictwa, tej nowej u nas gałęzi produkcji i przemysłu, decydującej o dobrobycie wielu krajów.

Als nietylko sfery rolnicze wykazują akcję w tym kierunku, Polskie Koleje Państwowe zakładają szkółki morwy i wysadzają żywoploty morwowe wzdłuż torów kolejowych, w celu rozprzecznienia morwy w kraju i umożliwienia pracownikom kolejowym prowadzenia hodowli jedwabników. Ministerstwo Robót Publicznych zaleca wysadzenie dróg morwami. Bardzo dużo sejmików i gmin wysadza morwami drogi. Poszczególne garnizony wojskowe wysadzają w większych ilościach drzewa morwowe, ażeby żołnierzy nauczyć się hodowli jedwabników i zawrócić tę umiejętność do domu. Do współpracy zgłasza się i nauczycielstwo polskie, wysadzając drzewa morwowe przy szkołach, hodując z dziećmi jedwabniki. Zgłasza się również duchowieństwo, prowadząc hodowle na plebanjach i rozporządzając ten przemysł w parafjach, oraz wielu ludzi, rozumiejących doniosłe znaczenie jedwabnictwa dla kraju.

Jedwabnictwo — to nietylko hodowla, to jednocześnie wielki przemysł i handel.

Przeciętny hodowca jedwabników, hodując je raz do roku, w czerwcu i zarabiając na hodowli tej znaczną w stosunku do minimalnych nakładów pracy i inwestycji sumę ok. 500 — wytwarza jednocześnie pewną ilość surowca jedwabnego, tak cennego i poszukiwanego na rynkach całego świata. Owe stosunkowo drobne ilości przedrod, wyprodukowane przez poszczególne osoby, stanowią w sumie dziesiątki i setki milionów kilogramów, których wartość sięga miliardów zł. Tak więc np. drobni hodowcy Japonii produkują w sumie 322 milj. kg. przedrod jedwabnych, wartości przeszło 3 miliardów zł. Rolnicy włoscy produkują łącznie 57 milj. kg. przedrod, wartości przeszło 500 milj. złotych. Francja produkuje 4 mil. 500 tys. kg. przedrod wartości przeszło 40 milj. zł. — zaś Węgry, Czechy, Rumunia, Bułgaria, Japonia, dopiero bardzo niedawno zaczęły u siebie rozpowszechnić jedwabnictwo — produkują 3 milj. 500 tys. kg. przedrod wartości przeszło 30 milionów złotych.

Zatem kraj, który posiada u siebie rozwiniętą chociażby tylko hodowlę jedwabników, nie licząc przemysłu, zwiększa swe posiadanie o dziesiątki i setki milionów złotych. Ale nie dość na tem.

Z chwilą gdy pojawia się surowiec — powstaje w kraju przemysł jedwabny. Przemysł to wielki, rozgałęziający się na wiele działów. Obejmuje on przeważnie produkcję jedwabny przemysł włókienniczy, wytwarzający oprócz materiałów na

odzież, jedwab do celów elektro-techniki, do celów lotnictwa, do wyrobu amunicji, dalej przemysł galanterijny jedwabny, przemysł artystyczny, wytwarzający jajeczka do produkcji, wytworzącej przybory do hodowli. Dalej powstaje przemysł maszynowy, wytwarzający specjalne maszyny do wymionowych produkcji i cały szereg innych pomniejszych gałęzi przemysłu jedwabnego.

Przemysł jedwabny stanowi dla wielu krajów podstawę ich bytu i źródło bogactwa krajowego. W tyśiących fabryk znajdują zatrudnienie dziesiątki tysięcy robotników, specjalistów, pracowników umysłowych, ludzi nauki, artystów.

Powstaje szkolnictwo zawodowe. Powstają instytuty badawcze-naukowe, będące na usługach jedwabnictwa.

Nieodłącznym zjawiskiem rozwoju przemysłu jest wielki rozwój handlu. Krajski nie potrzebuje wyżywać się corocznie milionów na zakup jedwabiu zagranicą — posiada własny jedwab. Staje się pod tym względem samowystarczalny. Owe dziesiątki milionów zostają w rękach hodowców jedwabników, w rękach przemysłu, w rękach robotników, którzy jedwab przetwarzają. Nie dość na tem; kraj, który rozwinął u siebie jedwabnictwo — jest eksporterem jedwabiu. Za sprzedawaną jedwab zagranicą otrzymuje krocznie miliony i milardy złotych. Dla przykładu, jakie sumy zarabiał można na eksportie jedwabiu przytoczmy Japonię, która za wysyłany jedwab zdobywa krocznie około 3 1/2 miljardów zł. oraz Włochy zdobywające około 1 miljarda 800 milj. zł.

Polska sprowadza rocznie jedwabiu za sumę około 50 milj. złotych. Tymczasem, gdyby tylko kilka tysięcy osób hodowało u nas jedwabniki, wyprodukowały surowiec pokryłyby zapotrzebowanie kraju, a owe kilkadziesiąt milionów złotych zostałyby w kraju. A niedługo moglibyśmy się stać z kraju importującego krajem eksportującym jedwab zagranicę. Bo jak wykazują dane statystyczne, w miarę wzrostu kultury, zapotrzebowanie na jedwab z roku na rok silnie wzrasta i jest rzeczą pewną, że obecnie żaden kraj bez jedwabiu obyć się nie może.

Widzimy więc, że rozwój jedwabnictwa może decydować o całkowitej zmianie stosunków gospodarczych i innych w danym kraju i stając się nam zupełnie jasnym, dlaczego trądy poszczególnych krajów dążą do jaknajszerszego rozwinięcia u siebie tego przemysłu.

Stanisława Witczak

Zarodowa hodowla drobiu

Jana Chrzonowskiego w Tuczapach,
p-ta Tyszece,
wielokrotna premjowana,
sprzedaje jaja wylęgowe kur zielenonóżek, kuropatwianych Orpingtonów żółtych i Rhode Island oraz kaczek Peking.

3-1

RZĄDOWO UPOWAŻNIONA

Wolna Szkoła Malarstwa i Rysunku L. MEHOFFEROWEJ

Kraków, ul. Wolska 1. 21. Lublin, ul. Krak. Przedmieście 1. 46.

4-LETNI KURS.

PRAWO WYDAWANIA ŚWIADECTW I DYPLOMÓW.

Za ucni, których rodzice pracują w instytucjach państwowych i wojskowych, opłatę czesnego ponosi dany urząd.

Zapisy przez cały rok.

3-3

Warsztaty Szkoły Rzemieślniczej im. S. Syroczynskiego w Lublinie

DYREKCJA: ul. Króla Leszczyńskiego 11, tel. 540.
WARSZTATY: Alja Długosza 6, tel. 232.

Wykonujemy: POMPY do studni wszelkich typów i wymiarów — POMPY do celów przemysłowych do napędu parowego — POMPY ręczne do zwalania kotłów parowych — REMONT motorów, lokomobli i t. p.

Oferty i kosztorysy na żądanie.

Ceny konkurencyjne.

Folwark Brody Nowe poczta Szczepczeszyn st. kol. Klemensów z powodu likwidacji sprzeda:

- 1) w całości obore sztuk 15, w tem 12 krów młodych, mlecznych, zaciolonych, własnego chowu, 2 cielnie jałowice i buhaj rasy białej czarnej, nizinnej;
- 2) tartkę francuską, bardzo mało używaną, do bukowania konicyzny;
- 3) kierat osmiokony też mało zużyty.

3-2

Posiadamy do sprzedania

na sezon wiosenny 350 sztuk jabłoni, w kilku odmianach handlowych, z ładnymi koronami, zdrowymi i wytrzymałymi na mrozy, po cenie 35 zł. za 10 sztuk, oraz drzewka brzoźwiń, moreli i śliwowy owocowe.

Przy odbiorze całej partii drzewek udzieli 10 proc. rabatu.

Blizszych wiadomości listownie udzieli:
Kierownik ogrodów pałacowych
w Klemensowie — pocz. Szczepczeszyn.

Piękne doборы

dali, miszokowy, pastorecznikowy (Canna), oraz bogatą kolekcję brzoźwi (czyli roślin symetrycznych) jak np. piewonie chiniske pełne, liwy (Goudier), anemony japońskie, makii zimowe, pomyki i bardzo wiele innych gatunków; posatem doły zapano róż plemnych i krzewiastych; flance warzyw i kwiatów.

poleca pp. Amatorem ogrodnictwa
Zarząd ogrodów pałacowych w Klemensowie — poczta Szczepczeszyn.
Ceny niskie. 3-1

Prze Spółdzielczość do dobrobytu Polski

Zapiszcie się na członków Stowarzyszenia, przez co staniacie się współwłaścicielami SPÓŁDZIELNI.

Zapisy po zł. 5 (pieć) na rachunek udziału przyjmują:

Centrala przy cukrowni „Klemensów”

Filja I-a Szczepczeszyn „Ratusz”

10-5 Filja II-a Szczepczeszyn, ul. Zamojska 19.

„ZWIERZYNIĘC” TKALNIA ORDYNACJI ZAMOJSKIEJ w Zwierzynicy n/Wieprzem

wyrabia i posiada na składzie:

ręczniki kostkowe i szkaradowe, przecieraczkę, płótna, serwetki z serwetkami w różnych kolorach i gatunkach, kapy wełniane i bawełniane, pasiaki łowieckie i apdżetki, Materiały deseniowe na meble (Szkoła Rzemieślnicza w Zamościu pokrywa nimi swoje wyroby). Portjery, firanki, laury wełniane i bawełniane.

Podaszki w różnych gatunkach, Chodniki.
Mejsze sprzedają podano na str. 3, w nadesłanych).

Powołujcie się na ogłoszenia w „Słowie Zamojskiem”

Prenumerata: kwartalnie zł. 3.50, półrocznie zł. 7, rocznie zł. 14, miesięczna zł. 1.20, 1 egzemplarz na stacjach kolejowych kosztuje 35 gr.

Cena ogłoszeń: 1/1 str. 280 zł., 1/2 — 140 zł., 1/3 — 70 zł., 1/4 — 35 zł., 1/5 — 18 zł., 1/6 — 9 zł. za tekstem. Przed tekstem 50% drożej. Drobne ogłoszenia 10 gr. za wyraz petitem, 15 gr. — germondem.

Redakcja i Administracja w Zamościu, ul. Staszica Nr. 12, tel. Nr. 162. Konto P. K. O. Nr. 66977. Nadesłanych rękopisów Redakcja nie zwraca.

Redaktor odpowiedzialny Emil Lucjan Migasiński.

Wydawca Antoni Borkowski.

1218 1250, 13 230 Druk Sejm. Zamojski.

BROWAR PAROWY ORDYNACJI ZAMOJSKIEJ w Zwierzynicy n/Wieprzem

Telefon Nr. 15

Własna bocznica kolejowa.

Założony w roku 1840. Do czasu wybuchu wojny europejskiej produkował wyrobiał około 10000 hl. W roku 1915 ustępując wojnie rasjatykie zupełnie zniszczył browar, tak, że dopiero w roku 1920 po odbudowie i urzędowaniu inwentarza, rozpoczęto z powrotem działalność. Wyposażono w szereg nowoczesnych urządzeń technicznych, przebudowano poszczególne oddziały, przystosowane do wymogów nowoczesnej techniki. Największe inwestycje włożono w urządzenia fermentacyjne, dzięki temu poprawiła się jakość piwa, które dzisiaj w Lubelskiej za najlepsze, jak również produkcja została powiększona. Browar posiada liczny tabor, składający się tak z wagonów kolejowych, jak i samochodów. Zastępca browaru znajduje się na terenie całego województwa lubelskiego, jakoteż Małopolski i Wołyńa.

W najbliższym czasie projektowana jest budowa dużej słodowni i powiększenie piwnic składowych.

Wytwórnia Tkacka w zakresie S. Miazgi i T. Oleszka WE FRAMPOLU

wyrabia i poleca: Serwetki, serwetki, ręczniki, portjery, przecieradła, ścierniki, fartuszeki, rolety, firanki, wełniane, laufferki, szale, chodniki, sienniki, żagle, wantucho, płócienne samodziay, worki, płótna na ramy do suszenia chmielu, płótna lioane, konopne, grzebne, oraz inne artykuły w zakresie tkactwa włóczniego.
CENY PRZYSTĘPNE.

ZAWIADOMIENIE.

Powiatowa Kasa Chorych w Zamościu przypomina, że termin płatności składek za miesiąc styczeń 1930 r. upływa w myśl par. 71 Statutu P. K. Ch. w Zamościu w dniu 5 lutego 1930 r. oraz zawiadamia, że od składek za miesiąc styczeń 1930 r. niewpłaconych do d. 15 lutego 1930 r. będą pobierane procenty zwłoki (par. 71 Statutu P. K. Ch.) i że w tym terminie zaległe składki będą ściągane w drodze egzekucji wraz z procentami zwłoki i kosztami egzekucyjnymi.

Wpłacać można w kasie przy ul. Nowej Nr. 13 od g. 8 rano do 14-tej (2 po poł.), w soboty do g. 12 oraz we wszystkich urzędach pocztowych na rachunek P. K. Ch. w P. K. O. Nr. 64644.

UWAGA: Na blankietach P. K. O. należy wypisywać dokładnie i wyraźnie nazwę, adres i Nr. konta firmy, względnie nazwisko i imię pracodawcy.

Zamość, dnia 7 lutego 1930 r.

2-1

Polski Skład Materiałów Bławnalnych WŁADYSŁAW OGÓREK

POLECA: hastony, gabardyny, kerty, szewioty, cangi, płótna, rypsy, popeliny, crepe do Chinzy, szelki, szermi, chustki, jesionki, kapy, obrusy, skarpety, pułeczki i wiele innych towarów oraz duży wybór kółder.

Skład zapasowany w wielki wybór, ceny konkurencyjne, towar w najlepszym gatunku, sprowadzany bezpośrednio z fabryk, obsługa przeczna.

Skład mieści się w domu parafialnym przy ul. Kolejnej Nr. 4, naprzeciw kościoła w Zamościu.

PRACOWNIA UBIORÓW MĘSKICH

Stanisław Górski

Zamość, ul. Lwowska 26.

Wykonuje wszelkie roboty wchodzące w zakres krawiectwa męskiego.

Robota solidna.

Ceny umiarkowane.

Drobne ogłoszenia.

Głównemu Atlasianemu ze Sominia gm. Olszek, now. Włodzimierzowego, skrediano paszport zagraniczny do Kanady, wydany dn. 4.XI 1929 r. ze Starostwa Włodzimierzkiego, który udzielił się. 3-2

DO SPRZEDAŃIA NOWY POWÓZ: cały skórzany, laki, na gumach. Zgłoszenia: małajtek Gorajec, poczta Szczepczeszyn, skryjanka pocztowa Nr. 12. Cena do osobnego omówienia. 3-2